Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	25.0005561
Zaaknummer	Z25001187
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	26 juni 2025
Datum besluitvormende raadsvergadering	10 juli 2025
Van afdeling	Zorg & Welzijn
Onderwerp	Uitbreiding Special Class afdeling Copernicus Hoorn
Portefeuillehouder	wethouder R.W. Tesselaar

Samenvatting

Met een volledige Special Class Afdeling bij Copernicus SG in Hoorn wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de onderwijsdoelen voor onze regio. De leemte die er nu is (voortgezet speciaal onderwijs Havo/Vwo ontbreekt) wordt opgevuld, waardoor er voor vrijwel alle leerlingen uit West-Friesland een passend onderwijsaanbod in onze regio is. Met de Special Class Afdeling worden stappen gemaakt in de richting van inclusief onderwijs. Realisatie van deze afdeling vraagt een extra investering van alle 7 Westfriese gemeenten, maar levert ook een structurele besparing op leerlingenvervoer op.

Inleiding

Er is geen dekkend voortgezet onderwijsaanbod (VO) in West-Friesland. Havo/Vwo scholieren met een extra ondersteuningsbehoefte (Vso) zijn aangewezen op onderwijs in Lelystad. Dat brengt lange reistijden en hoge kosten voor leerlingenvervoer met zich mee. Met de Special Class Afdeling ontstaat er een dekkend aanbod in de regio en worden stappen gemaakt naar inclusief onderwijs.

Raadsvoorstel

Conform de doordecentralisatie onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs is de Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn (SOHH) verantwoordelijk voor de huisvesting van regulier VO-leerlingen. De leerlingen van de Special Class Afdeling zijn administratief regulier VO-leerlingen, maar volgen onderwijs in een Vso setting met een daarbij passende ruimtebehoefte. Daarom past een deel van de investering niet binnen de overeenkomst met SOHH en is een maatwerkafspraak van € 1.322.560,- nodig. Aan alle regiogemeenten wordt een financiële bijdrage aan deze maatwerkafspraak gevraagd.

Voorgesteld besluit

1. Een investeringskrediet van € 62.101 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de Special Class Afdeling bij Copernicus SG in Hoorn.
2. Deze investering, in eigendom van derden, af te schrijven in 20 jaar met een afschrijvingslast van € 3.100 per jaar vanaf 2028.

Argumenten

1.1. Een dekkend en inclusiever onderwijsaanbod

Een dekkend en inclusiever onderwijsaanbod in de regio West-Friesland, waardoor kinderen thuis/nabij passend onderwijs volgen, wat in het belang is van de ontwikkeling, welzijn en zelfstandigheid van leerlingen.

1.2. Een volledige afdeling

Er is al vanaf 2018-2019 één Special Class (brugklas voor 12 tot 17 leerlingen) bij Copernicus, die het afgelopen jaar gegroeid is naar twee leerjaren. Maar er is geen volledig aanbod. Een volledige afdeling biedt leerlingen de mogelijkheid om in latere schooljaren alsnog over te stappen naar het reguliere VO. Leerlingen die de hele schoolperiode een extra Vso ondersteuningsbehoefte nodig hebben, blijven bij de Special Class Afdeling.

1.3. Kwaliteit van onderwijsaanbod

Bij het Copernicus is er veel kennis en ervaring met betrekking tot deze doelgroep aanwezig die op andere scholen onvoldoende kan worden aangeboden. Het gaat om expertise van degenen die direct bij de klas betrokken zijn zoals; mentoren, orthopedagogen en leerlingcoaches, maar ook om vakdocenten uit het regulier onderwijs die lesgeven aan deze doelgroep en een gespecialiseerde examensecretaris.

1.4. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Het aantal voertuigbewegingen neemt af. Alhoewel het (met uitzondering van rolstoelbussen) om elektrisch vervoer gaat en daarmee de milieubelasting al beperkt is, levert deze afname een positieve bijdrage aan de duurzaamheidsambities.

1.5 Besparing op het leerlingenvervoer

Naar verwachting dalen de uitgaven op het leerlingenvervoer geleidelijk tot en met schooljaar 2028-2029 en daarna zullen de uitgaven structureel afnemen.

De uitgaven dalen de eerste jaren minder sterk omdat verwacht wordt dat leerlingen die nu onderwijs volgen bij Aurum Lelystad hun opleiding daar afmaken. Nieuwe leerlingen starten bij de Special Class Afdeling van Copernicus SG.
Dit is een verwachting waarbij ook een risico wordt gezien (zie kanttekening 1.4)

Kanttekeningen

1.1. Het kiezen voor een andere school of locatie

Op het Copernicus is het kwalitatieve onderwijsaanbod vanaf 2018 opgebouwd. Bij Copernicus is er veel kennis en ervaring met betrekking tot deze doelgroep aanwezig die op andere scholen onvoldoende kan worden aangeboden. Op een andere school zou een dergelijk aanbod opnieuw opgebouwd moeten worden. Daarbij is er geen andere Havo/Vwo school in de regio waar een volledige Special Class Afdeling gehuisvest kan worden. Sommige scholen hebben wat lokaalruimte over, maar dat is niet voldoende voor de ruimtebehoefte van een volledige afdeling.

1.2. Geen aanbod creëren in de regio

Er kan worden gekozen om geen volledig aanbod te creëren in onze regio. Dan blijven er kinderen met het leerlingenvervoer de dijk overgaan naar Lelystad. We voldoen hiermee niet aan inclusiever onderwijs maar ook blijven de kosten stijgen van het leerlingenvervoer. Ook betekent het voor kinderen die starten op het Copernicus en niet naar het regulier onderwijs kunnen overstappen, dat zij alsnog na het tweede leerjaar, de overstap moeten maken naar het aanbod in Lelystad. Dit is niet alleen financieel niet wenselijk maar ook voor het welzijn en de ontwikkeling van het kind niet wenselijk.

1.3. Overschrijding budget

Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn heeft een begroting gemaakt voor de investeringen in het gebouw voor de Special Class Afdeling. Er is voor alle kosten (bouwkosten en bijkomende kosten) een raming gemaakt. Daarin is ook beperkte ruimte voor onvoorziene kosten. Net als bij andere onderwijsprojecten waarin het schoolbestuur bouwheer is, geldt het uitgangspunt dat sober en doelmatig wordt gebouwd, en het budget leidend is. Bij dreigende overschrijding wordt het plan aangepast en/of de uitvoering geoptimaliseerd. De voorziening voor "onvoorzien" dekt in de uitvoering onverwachte gebeurtenissen. Ook bij onverwachte ontwikkelingen zoals buitenproportionele stijging van bouwmaterialen of beperkte beschikbaarheid daarvan (bijvoorbeeld door een oorlog) wordt dit scenario gevolgd. Pas als dat niet toereikend is voor het realiseren van de uitbreiding die voldoet aan de minimale eisen van het Bouwbesluit (BBL), kan een beroep gedaan worden op gemeenten. De verdeling van kosten volgt dan de verhouding van regulier en maatwerk.

1.4. Besparing op het leerlingenvervoer

Naast dat dit een argument is, is het tegelijkertijd ook een kanttekening. Uitgaan van de verwachte besparingen en deze inzetten als investering is voor de kleinere gemeente een groter risico.

Een enkeling blijft aangewezen op Aurum in Lelystad (regionaal gezien ongeveer 5%). Als er in de toekomst 1 of 2 leerlingen op het leerlingenvervoer aangewezen zijn naar Lelystad (kinderen met externaliserende problematiek) wordt de besparing veel lager of zelfs nihil.
Uitgangspunt moet dus niet zijn de besparing op het leerlingenvervoer maar het faciliteren van een VSO-locatie en een dekkend aanbod in West-Friesland.

Beoogd maatschappelijk effect

Met een Special Class Afdeling bij Copernicus SG in Hoorn gaan Havo/Vwo leerlingen met een Vso ondersteuningsbehoefte in West-Friesland naar school. Het gaat om gemiddeld 2 leerlingen uit Opmeer. De meeste leerlingen gaan zelfstandig op de fiets of met het openbaar vervoer naar Copernicus in plaats van met leerlingenvervoer naar Aurum Lelystad waarbij de gemiddelde reistijd kan oplopen tot ongeveer drie uur per dag.

Wettelijk kader

Leerlingenvervoer
In de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Opmeer 2023 en bijbehorende beleidsregels leerlingenvervoer zijn de kaders en voorwaarden voor leerlingenvervoer vastgelegd.

Onderwijshuisvesting (gemeente Hoorn)
In de Wet Voortgezet Onderwijs, hoofdstuk 6 Huisvesting en de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Hoorn 2019 zijn de kaders voor onderwijshuisvesting vastgelegd. De Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn (SOHH) draagt, volgens de in 2012 gesloten overeenkomst met de gemeente Hoorn, zorg voor de onderwijshuisvesting van het reguliere VO. De gemeente Hoorn draagt jaarlijks een vaste bekostiging over aan de stichting. In 2012 is een meerjarenplan opgesteld. Daarin is geen rekening gehouden met ruimte voor 90 leerlingen van de Special Class Afdeling. Dit past wel binnen de afspraken over autonome groei en krimp die zijn vastgelegd in de overeenkomst met SOHH. Het grootste deel van de investering voor uitbreiding van de Special Class Afdeling wordt dan ook door SOHH gedragen. Voor het resterende deel is een maatwerkafspraak nodig. De overeenkomst met SOHH biedt ruimte voor maatwerkafspraken voor extra investeringen in specifieke gevallen zoals deze.
Hoewel de gemeente Opmeer geen voortgezet onderwijs in haar gemeente gehuisvest heeft draagt zij in het kader van inclusiever Onderwijs en het Pact West-Friesland wel verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van een passend onderwijsaanbod voor haar inwoners. In dat kader levert zij dan ook een bijdrage naar rato voor de huisvestingskosten van de Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn (SOHH).

Participatie

Er heeft geen burgerparticipatie plaatsgevonden. Er wordt wel nadrukkelijk rekening gehouden met signalen van ouders en leerlingen over de lange reistijden van leerlingen die zijn aangewezen op het onderwijs in Lelystad.

Communicatie

De Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn is opdrachtgever voor de bouw en de noodzakelijke vergunningen en communicatie met omwonenden. Communicatie met ouders en leerlingen verloopt via het Samenwerkingsverband en Copernicus.

Financiën

Dekking leerlingenvervoer

De kosten voor het totale plan inclusief tijdelijke huisvesting (tijdens de bouw) zijn €3.331.614,-. Daarvan wordt €2.009.054 door SOHH bekostigd en is een maatwerkafspraak voor €1.322.560 nodig. De bijdrage van alle gemeenten aan de maatwerkafspraak is gebaseerd op de gemiddelde kosten van het vervoer naar Aurum in de afgelopen 3 schooljaren. **Voor Opmeer betekent dat een investering van (afgerond) € 62.101,-.**

	Stede Broec	Enkhuizen	Drechterland	Koggenland	Medemblik	Opmeer	Hoorn	Totaal
gemiddelde kosten vervoer Aurum	€ 23.683	€ 38.842	€ 6.368	€ 28.827	€ 95.626	€ 14.562	€ 102.221	€ 310.128
% kosten	8%	13%	2%	9%	31%	5%	33%	100%
Bijdrage investering	€ 100.998	€ 165.643	€ 27.156	€ 122.934	€ 407.803	€ 62.101	€ 435.926	€ 1.322.560

Deze investering in eigendom van derden kan worden afgeschreven in 20 jaar. Dit is regionaal afgestemd op het reeds bestaande gebouw van het Copernicus. **Dit betekent een afschrijvingslast vanaf 2028 van € 3.100 per jaar.** Deze afschrijvingslasten worden in het eerstvolgende planning en control document verwerkt.

Naar verwachting dalen de uitgaven leerlingenvervoer geleidelijk tot en met schooljaar 2028-2029 en zullen daarna structureel afnemen. De uitgaven dalen de eerste jaren minder sterk omdat verwacht wordt dat leerlingen die nu onderwijs volgen bij Aurum Lelystad hun opleiding daar afmaken. Nieuwe leerlingen starten (op een enkeling na) bij de Special Class Afdeling van Copernicus SG. Naar verwachting blijft 5% van de leerlingen (regionaal gezien) aangewezen op vervoer naar Lelystad. Dit betreft de kinderen met externaliserende problematiek die niet op het Copernicus kunnen worden geplaatst.

Indien een volledige VSO HAVO/VWO voorziening in Hoorn wordt gerealiseerd ontstaat een verwachte besparing op leerlingenvoer voor Gemeente Opmeer. Tussen schooljaar 2025-2026 en 2028-2029 een besparing van €25.415,-. Vanaf schooljaar 2029-2030 een besparing van €15.081,- per jaar (inclusief jaarlijkse indexatie).
Dit betekent dat de voorgestelde investering ad €62.101,- terugverdiend kan worden in 6 jaar. De besparing zal ook na deze 6 jaar voortduren zo lang als het VSO HAVO-VWO aanbod binnen de regio bestaat.

In de berekening van de mogelijke besparing op leerlingenvervoer is rekening gehouden met:

- Een overgangsperiode waarin de leerlingen die nu naar VSO Aurum gaan, daar de schoolperiode afmaken (dit is de periode schooljaren 2025-2026 tot 2028-2029)
- Een percentage leerlingen (5%) dat vanwege externaliserende problematiek aangewezen blijft op het Aurum-college Lelystad.
- Een percentage leerlingen dat van leerlingenvervoer (OV-vergoeding en bus/taxivervoer) naar de Special Class Afdeling in Hoorn gebruik blijft maken.
  - 25% van de leerlingen in de onderbouw
    Afgaande op de ervaring met het leerlingenvervoer naar de onderbouw van de Special Class in Hoorn in de afgelopen jaren leert dat 25% een ruim percentage is (tussen de 10% en 17% van de leerlingen reisde met het leerlingenvervoer).
  - 10% van de leerlingen in de bovenbouw
  - Bovenstaande percentages zijn gebaseerd op een vergelijkbare VSO-voorziening in Drachten.

Voor de gemeente Opmeer gaat de besparing over gemiddeld 2 leerlingen per jaar. Bij zo'n laag aantal leerlingen is er een groter risico op wel of niet besparen. Als er bijvoorbeeld 1 leerling binnen de gemeente met externaliserende problematiek met het vervoer naar Lelystad moet worden vervoerd, dan wordt de mogelijke besparing gehalveerd. De investering van € 3.100,- per jaar moet dus vooral gaan over dekkend kwalitatief aanbod in de regio, stappen maken naar inclusief onderwijs, verkorten van de reistijd voor de leerlingen en doorstroom naar het regulier onderwijs waar mogelijk.

Uitbreiding van de Special Class Afdeling kan alleen doorgaan als alle gemeenten meebetalen aan de maatwerkafspraak. In het Madivosa van 3 april 2025 is hierover positief geadviseerd.

Uitvoering

Bij besluitvorming medio 2025 groeit de Special Class Afdeling elk schooljaar met één leerjaar. Vanaf schooljaar 2025-2026 wordt een derde leerjaar toegevoegd waardoor in leerjaar 2028-2029 een volledige Special Class Afdeling is gerealiseerd. Gedurende de bouwperiode wordt in tijdelijke onderwijshuisvesting voorzien ter overbrugging.

Bijlagen

Bijlage 1: Uitbreiding Special Class Afdeling Copernicus (april 25)

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op de financiële verordening gemeente Opmeer;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 27 mei 2025,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 26 juni. 2025;

besluit:

1. Een investeringskrediet van € 62.101 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de Special Class Afdeling bij Copernicus SG in Hoorn.
2. Deze investering, in eigendom van derden, af te schrijven in 20 jaar met een afschrijvingslast van € 3.100 per jaar vanaf 2028.

Besloten in de raadsvergadering van 10 juli 2025.

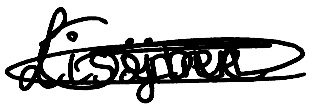



L. Gijben
griffier

H.M. Wiersema
voorzitter